

toch een zolder achter den bescheiden tuitgevel hadden. ¹⁾ De eigenlijke arbeiderswoning was het rijenhuisje met één raam naast de deur, zonder tuitgevel doch met een doorgaande kap over heel de rij.

De andere inventaris, van 1597, door mij hierboven aangehaald, beschrijft den boedel van den brandewijnverkooper Paulus Jansz. Speldemaker, wiens huis op het Hoofd bij de Mosseltrap stond. In het voorhuis was de zaak, waar toonbanken, glazen, trechters en vaten brandewijn werden gevonden, voor zooveel deze laatsten niet in den kelder lagen. Achter de zaak was de woonkeuken – vóórkeuken heet het in de beschrijving – waar tevens geslapen werd, daarachter waarschijnlijk de bijkeuken. Verder is er sprake van het hangende kamertje, dat ook slaapgerei bevatte, waarmee wel zal bedoeld zijn een in het hooge voorhuis langs een der zijwanden uitgebouwd vertrekje, opkamer of zeet, licht ontvangende door het gedeelte van de hooge glazen pui dat boven den luifel uitstak. Dan wordt er genoemd een voorkamer, welke boven het voorhuis zal gelegen hebben, met twee ramen aan de straat, verder een tweede kamer welke ik op dezelfde verdieping achter zoek en een derde kamer, waarvan de inhoud doet vermoeden dat die op de zolderverdieping lag, denkelijk dan met één raam in den topgevel.

Wij hebben hier te doen met het smalle en betrekkelijk hooge huis, meer compact dan b.v. het huis voor den gezeten burger zooals het omstreeks denzelfden tijd gevonden werd te Franeker ²⁾ dat trouwens volgens den plattegrond van Van Deventer ook ruimer van stadsplan was.

Toch zullen indeeling en bewoning dáár niet zooveel anders geweest zijn dan hier.

Uit de Franeker inventarissen zien wij dat zelfs in de

1) Op een gravure uit de 2e helft der 18e eeuw, welke het Pesthuis aan de Hoogstraat afbeeldt (R. I. 890) komt zulk een huisje nog voor, met een laars als uithangteeken, wat duidt op het verblijf van een mr. schoenmaker. In Jan van der Heyden's Beschrijving der slangbrandspuiten, 13e figuur, zijn twee dergelijke huisjes uit een vroegere periode afgebeeld; de tuitgevel is daar nog van hout.

2) Hallema, Inventarissen van Franeker burgers en boeren omstreeks 1530. Bijdragen Hist. Genootschap 46e deel blz. 57.